

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра китайської філології

Курсова робота з китайської філології

на тему:

ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ – ГУАНЬЮН'ЮЙ У КИТАЙСЬКИХ ЗМІ

Студента групи Пкит 07-19

факультету східної і слов'янської
філології

денної форми навчання

Освітньої програми

Китайська мова і література та
переклад, західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізіція 035.065 Східні мови та
літератури (переклад

включно), перша - китайська

Можаровського Олександра

Олександровича

Науковий керівник:

ст. викл. Мерзлюк Д. О.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗВИЧНИХ ВИРАЗІВ-ГУАНЬЮН'ЮЙ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	6
1.1 Дослідження фразеології у сучасному мовознавстві.....	6
1.2 Фразеологічна система сучасної китайської мови.....	9
1.3 Місце звичних виразів-гуаньюн'юй у системі фразеології китайської мови.....	15
Висновки до Розділу 1	20
РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІОНАЛЬНІ ТА СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗВИЧНИХ ВИРАЗІВ У СУЧАСНИХ КИТАЙСЬКИХ ЗМІ	22
2.1 Функціональні особливості виразів-гуаньюн'юй у сучасній китайській мові.....	22
2.2 Стилiстичні особливості звичних виразів у сучасній китайській мові ..	27
Висновки до Розділу 2.....	29
ВИСНОВКИ	31
论文摘要.....	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	34

ВСТУП

Фразеологія – це невід’ємна частина лінгвокультури кожного народу. За визначенням Великого тлумачного словника сучасної української мови, терміну “фразеологія” властиві такі значення: 1. Це сукупність зворотів і висловів (словосполучень, речень) фразеологізмів, властивих тій чи іншій мові.; 2. Розділ мовознавства, що вивчає усталені звороти мови, фразеологізми (Бусел, 2005). Сучасна фразеологія має доволі велику кількість напрямів дослідження. Особлива увага приділена дослідженню семантики фразеологізмів і вивченню фразеологічного складу. Також варто відзначити особливо важливі проблеми з якими стикається сучасне наукове товариство. Основними проблемами є: структура фразеологічних одиниць, процес фразеологізації (творення фразеологізмів), взаємовідносини фразеологізмів з іншими одиницями мови, функціонування фразеологізмів у мові тощо (Яцьків, 2014).

Також в наш час розвиток фразеології характеризується великою кількістю розробок власних наукових методів дослідження. Такими методами є: метод фразеологічного опису (виділення різних типів фразеологізмів), варіаційний метод (класифікація та структурна організація фразеологічних одиниць), метод оточення (визначення системи зв’язків між словосполученням та елементами контекстного оточення, де контекст є важливою умовою реалізації значення фразеологічних одиниць), метод аплікації (встановлення відмінностей у структурно-семантичній організації фразеологізмів від словосполучень), метод фразеологічної ідентифікації (встановлення тотожності слів і синтаксичних конструкцій) та інші (Бобков, 2016).

Що стосується безпосередньо китайської фразеології, то її дослідженням займалися та продовжують займатися багато вчених. Наприклад: Ма Гофань (马国凡) – класифікував китайські фразеологічні одиниці розділивши їх на 5 основних типів, його класифікація на думку більшості вчених вважається базовою. Юнь Шен (云生) і Тан Сунбо (唐松波) – запропонували під терміном “фразеологія” закріпити термін “шуйюй” (熟语, shú yǔ). Також питаннями класифікації займалися

Ван Дечунь (王德春), Ні Баоюань (倪宝元), Яо Пенци (姚鹏慈), Чжан Чжигун (张志公), Вень Дуаньчжен (温端政) (Шевченко, 2010).

У дослідженні фразеологізмів китайської мови в українському китаєзнавстві ключову роль відіграють О. М. Шевченко – ввела поняття “фразеотермін”, здійснила функціональну, семантико-граматичну, синтаксичну класифікації фразеологізмів. Л. М. Пойнар – проаналізувала об’єктивізації ключових морально-етичних концептів китайського етносу у складі фразеологічних одиниць чен’юй, М. А. Андрієць – визначила специфіку фразеологізмів чен’юй як експлікатур культурних феноменів у китайській мові (Кіктенко, 2017).

Актуальність дослідження визначається спрямованістю сучасних лінгвістичних досліджень на антропоцентричну парадигму, зокрема на дослідження функціонування мовних одиниць у мовленні; дослідженнями місця фразеологічних одиниць у системі мовної картини світу народів, а також необхідністю більш глибокого вивчення фразеологічних виразів гуаньюн’юй в українському китаєзнавстві.

Мета дослідження роботи: дослідити функціонально-стилістичні особливості звичних виразів-гуаньюн’юй у китайських засобах масової інформації.

Завдання дослідження полягає у:

- ✓ Визначити місце виразів-гуаньюн’юй у системі фразеології китайської мови;
- ✓ Проаналізувати механізми творення звичних виразів у китайській мові;
- ✓ Розглянути функціональні особливості звичних виразів китайської мови;
- ✓ Розглянути стилістичні особливості виразів-гуаньюн’юй у китайській мові;

Об’єкт дослідження: китайські фразеологічні вирази “гуаньюн’юй”.

Предмет дослідження: функціонально-стилістичні особливості фразеологічних виразів китайської мови.

Методи: для проведення дослідження передбачалось використання низки загальнонаукових методів таких як: аналіз, абстрагування, індукція та дедукція для

вивчення проблематики досліджуваної теми. А також *лінгвістичні методи* такі як: *функціональний метод*, використаний для дослідження функціонування фразеологічних одиниць та виразів у мовленні; *метод компонентного аналізу*, використаний для дослідження структури фразеологізмів; *метод безпосередніх складників*, використано для визначення функції фразеологізмів у реченні.

Матеріалами дослідження виступають 75 фразеологічні виразів-гуаньюн'юй, отримані методом суцільної вибірки з китаємовних ЗМІ.

Практичне значення: результати дослідження можуть бути використані у навчальному процесі, при викладанні таких дисциплін як: “Китайська мова”, “Лексикологія китайської мови”, “Практична фразеологія китайської мови”, “Практичний курс перекладу з китайської мови”.

Структура роботи складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного з розділів, загального висновку, списку використаної літератури та анотації китайською мовою. Обсяг роботи становить 36 сторінок. Кількість використаних джерел 38.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗВИЧНИХ ВИРАЗІВ-ГУАНЬЮН'ЮЙ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Фразеологізми – це відображення та узагальнення багатовікового досвіду певного народу, що містять у собі культуру, звичаї, традиції, знання та мудрість поколінь, а також світосприйняття, історію країни та емоційно-експресивну оцінку подій і явищ.

Вивчення фразеології відіграє важливу роль у вивченні мови. Правильне та доречне використання фразеологічних виразів робить мову неповторною та своєрідною, надає мові особливу виразність, влучність, метафоричність, образність, та, іноді, розкриває гумор певного народу.

Фразеологія як самостійна лінгвістична дисципліна виникла в 40-х роках ХХ століття. Передумови теорії фразеології були закладені в працях О. О. Потебні, І. І. Срезневського, також мовознавчі праці швейцарського лінгвіста Ш. Баллі. У 60-70-х роках ХХ ст. інтенсивно почали розроблятися власне фразеологічні методи дослідження об'єктів фразеології, засновані на ідеях системно-рівневого аналізу фактів мови, популярності набуло вивчення системної організації фразеологічного складу (Яцьків, 2014).

1.1 Дослідження фразеології у сучасному мовознавстві

Згідно визначення Великого тлумачного словника сучасної української мови, терміну “фразеологія” має такі значення: 1. Це сукупність зворотів і висловів (словосполучень, речень) фразеологізмів, властивих тій чи іншій мові.; 2. Розділ мовознавства, що вивчає усталені звороти мови, фразеологізми (Бусел, 2005).

За словами О. Соболевської (2018), термін “фразеологія” має грецьке походження та має такі значення:

1) розділ мовознавства, що вивчає фразеологічну систему мови у її сучасному функціонуванні і з погляду історичного розвитку;

2) сукупність характерних засобів вираження думки, притаманних певній соціальній групі, окремому авторові, літературно-публіцистичному напрямові, діалекту чи групі говорів;

3) сукупність фразеологізмів тієї чи іншої мови.

Найчастіше, під терміном “фразеологія” мають на увазі перші два значення, а для вираження останнього поняття використовують окремий термін “фраземіка” та “фразеологічний склад мови”.

Загалом, фразеологія є дуже молодою наукою і донедавна не вважалася окремим розділом мовознавства. Термін “фразеологія” було введено французьким лінгвістом Ш. Балі.

Загалом виділяють три періоди розвитку фразеологічної науки: класичний, посткласичний і сучасний.

Так званий “класичний” період розвитку починається з періоду 40-х – середині 70-х років ХХ сторіччя. У цей період починаються спроби обґрунтувати місце фразеології та її одиниць в системі мови, описати її систему як низку фразеологічних підсистем мови, з яких найбільш чітко окресленим виявилися ідіоми. Що стосується розвитку теоретичних основ фразеології, то фундаментальні положення були закладені В. В. Виноградовим з уточненням класифікаційної бази фразеології у широкому або вузькому обсязі.

У “посткласичному” періоді, як зазначає І. Полюжин (2019): “Із середини 70-х – початку 80-х років ХХ ст. фразеологічні дослідження були спрямовані на вивчення змістової та функційної сторін. Цей період пов’язаний із тенденцією дослідників вивчати фразеологію шляхом її функційно-мовленнєвого вживання як у висловленні, так і цілому тексті. Суть цього періоду в розвитку фразеології полягає в усвідомленні необхідності пошуку адекватних методів її опису в реальному мовленнєвому вживанні” .

Останній, “сучасний” період характеризується: “виділенням шести базових класів фразем: 1) ідіоми; 2) фразеологічні словосполучення – фраземи з аналітичним типом значення; 3) прислів’я й приказки; 4) мовленнєві штампи; 5) кліше; 6) крилаті вислови. Але, варто зазначити, що для таких мовних одиниць

характерні три основні параметри які відрізняють фразеологізми від інших мовних одиниць:

1. Цілісність та неподільність. Фразеологізми мають непроникну структуру та, зазвичай, не мають можливості додавання компонентів всередину фразеологічного виразу;

2. Неможливість фразеологічних одиниць створюватися безпосередньо в процесі комунікації. На відміну від інших мовних одиниць, вони відтворюються в мовленні як цілісні одиниці, тобто такі, які закріпились у мовній практиці;

3. Образність та експресивність. З часом за рахунок зміни початкового значення та набування нового, фразеологічні одиниці набувають додаткового або ситуативного значення, яке виникло під впливом певних явищ.

Головне завдання фразеології як науки – це дослідження фразеологізмів, їх походження, історії розвитку, використання у сучасній мові.

Об'єктом дослідження фразеології є фразеологічні обороти: фразеологізми, фразеологічні вирази та фразеологічні одиниці.

За словами Яцьків (2014): *“Семантика фразеологізмів, також залишається однією з проблем сучасної фразеології. Це пов'язано з низкою питань, що мають важливе значення для подальшого розвитку фразеології. Існують, зокрема, значні розбіжності у розумінні сутності фразеологічного значення, у тлумаченні аспектів змістової структури фразеологічної одиниці, її смислового обсягу, у визначенні категоріальних ознак фразеологізму. Залишається спірною проблема семантичної цілісності фразеологічної одиниці порівняно зі словом, можливість моделювання семантики фразеологізму тощо”*.

Також однією з головних проблем фразеології будь-якої мови є класифікація фразеологічних одиниць. Загалом, Білодід (1973) виділив декілька систем класифікації. Найбільш відомими є семантична та генетична класифікації.

Семантична класифікація – це класифікація, що вважається однією з основних серед дослідників. У цій класифікації виділяється три основні типи фразеологічних одиниць: фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності та фразеологічні сполучення.

1. Фразеологічні зрощення – це сталі одиниці мови, у яких значення є невмотивованим, тобто не впливає із значень компонентів. Механізм творення фразеологічних зрощень можна розкрити тільки за допомогою глибокого етимологічного дослідження.

2. Фразеологічні єдності – це сталі одиниці мови цілісне значення яких впливає із значень компонентів, або іншими словами є умотивованим. Тобто за наявності переносного значення зберігаються ознаки семантичної нарізності компонентів.

3. Фразеологічні сполучення – це сталі звороти, утворені шляхом реалізації зв'язаних значень слів. Цей клас може поєднуватися як з одним словом, так і з декількома словами.

Генетична класифікація передбачає класифікацію фразеологічних одиниць за їх джерелами і включає такі групи:

- 1) прислів'я або приказки;
- 2) сталі вирази певної професії або професіоналізми;
- 3) усталені вислови;
- 4) цитати й образи з релігійних творів;
- 5) старовинні згадки;
- 6) вислови іншомовного походження;
- 7) крилаті вирази;
- 8) фрази видатних постатей (Білодід, 1973).

У підсумку, можна зазначити, що фразеологія – це доволі нова і молода галузь мовознавства, і вона дедалі частіше стає об'єктом численних і різноманітних досліджень. За історією розвитку фразеології виділяють три періоди: класичний, посткласичний і сучасний. Через доволі молодий вік фразеології, як розділу мовознавства, існує багато суперечок щодо класифікації та систематизації фразеологізмів. Також варто відзначити, що рівень дослідження цієї науки, попри великий інтерес до неї, все ще є дуже низьким.

1.2 Фразеологічна система сучасної китайської мови

Вивчення китайської фразеології почало привертати увагу вчених наприкінці 1970-х - на початку 1980-х років, а в 1990-х роках увійшло в безпрецедентний період процвітання. У той час дослідження фразеології було зосереджено на двох основних теоретичних питаннях, а саме: місце фразеології у лінгвістичній системі та сфера визначення самих фразеологічних одиниць. Приблизно в той час більшістю китайських вчених було прийнято термін “熟语” (shúyǔ) для позначення фразеології як науки (Ся Хуйлін, 2011).

Щодо походження терміну “熟语”. Яо Сіюань (姚锡远, 1998) у своїй статті “Категоріальний статус “熟语” та сфера її визначення” (“熟语”的种属地位及其定义域) припускає, що до 1950-х років термін “熟语” не існував у китайській лінгвістиці.

Як вказує Ся Хуйлін (2011), з часом “熟语”, як лінгвістичний термін незабаром отримав визнання у вітчизняній лінгвістичній спільноті, але використовувався з різними значеннями. Різні значення, про які згадує Яо Сіюань, стосуються поглядів лінгвістичної спільноти на те, чи фразеологія як термін має бути “видовим поняттям” чи “родовим поняттям”.

У передмові до “Словника ідіом і крилатих висловів” (Лю Єцю, 1992) сказано: “У нашому розумінні так звані ідіоми (成语, chéngyǔ) та (熟语) – це ідіоматичні вирази, прислів'я і приказки (俗谚, sú'yàn), афоризми (格言, géyán), а також вирази-недомовки (歇后语, xiēhòuyǔ), які можуть бути виражені самостійно різними способами та здебільшого характеризуються сталою, фіксованою структурою та незмінним складом. Значення таких виразів часто не є буквальним, а включає метафори, запозичення, перебільшення, тощо”.

Іншими словами, деякі вчені в термін “熟语” використовують у вузькому значенні і позначають таким чином лише ідіоматичні вирази типу “成语”, інші вчені використовують термін для позначення фразеології загалом і ми у своєму дослідженні будемо опиратися на думку останніх.

Стосовно класифікації фразеологізмів існує багато суперечок. Різні вчені виділяють різну кількість фразеологічних одиниць. Для прикладу, Чжан Гунчжан (张弓长, 1998) розподіляє фразеологічні одиниці на такі види: ідіоми (成语), прислів'я і приказки (谚语, yànyǔ), звичні вирази (习惯语, xíguànyǔ), афоризми (格言) та вирази-недомовки (歇后语). На противагу Чжан Гуанчжану існує праця Ляо Сюдун (廖序东, 2007) де було запропоновано виділити лише три види фразеологічних одиниць: ідіоми, звичні вирази та вирази-недомовки. Згідно з працею Ло Хуаяна (罗华炎, 1992), до поширених фразеологізмів належать ідіоми, прислів'я, приказки (俗语, sùyǔ), афоризми, звичні вирази та вирази-недомовки.

Але, на думку Шао Цзінміна (邵敬敏, 2007) китайська фразеологічна система включає в себе ідіоми, прислів'я, звичні вирази та вирази-недомовки. Кафедра китайської мови Пекінського університету (北京大学中文系) та Відділ викладання та досліджень сучасної китайської мови під назвою “Сучасна китайська мова” (现代汉语教研室《现代汉语》) також виділяють чотири основні види фразеологічних одиниць ідентичних до класифікації Шао Цзінміна. У своєму дослідженні ми також будемо спиратися на цю класифікацію.

Варто відзначити, що також існує класифікація китайського вченого Ма Гофаня (马国凡, 1983) на яку також опирається велика кількість вчених. Ма Гофань виділив п'ять типів фразеологічних виразів: ідіоми, прислів'я, приказки, звичні вирази та вирази-недомовки. Але на нашу думку, класифікація Шао Цзінміна є більш доречною.

Отже, перейдемо до детальної класифікації китайських фразеологізмів.

1. Чен'юй, 成语 (chéngyǔ), ідіома – за словником Цихай (Ся Чженнун, 2003): “Ідіоматична стала фраза. У китайській мові більшість чен'юй складається з чотирьох ієрогліфів. Походження даних одиниць різне”. Це готове стійке словосполучення, яке є семантично цілим, несе експресивний та метафоричний характер. Більшість чен'юй складаються з чотирьох ієрогліфів, хоча існують і чен'юй які складаються з п'яти і більше ієрогліфів.

Наприклад:

- 1) 草木皆兵 (cǎo mù jiē bīng, укр. *Всього бояться, букв. Трава й дерева здаються ворожими солдатами*);
- 2) 重见天日 (chóngjiàn tiānrì, укр. *Знову вдихнути повними грудьми, букв. Знову побачити сонце на небі*);
- 3) 四分五裂 (sìfēn wǔliè, укр. *Повний розвал, букв. Бути розбитим на чотири і п'ять частин*);
- 4) 似是而非 (sì shì ér fēi, укр. *Правдоподібний, букв. Схоже на правду, насправді брехня*);
- 5) 心有灵犀一点通 (xīn yǒu língxī yī diǎn tōng, укр. *Розуміти з півслова, букв. Розуміти одне одного серцем і розумом*).

2. Ян'юй, 谚语 (yànyǔ), прислів'я та приказки – за визначенням Сін Фу'ї (邢福义, 1991): “Прислів'я - це популярний і лаконічний, але стереотипний вислів із глибоким змістом, що передається з фольклору. Прислів'я - це результат розуміння народом законів природи і суспільства, узагальнення народного досвіду у виробництві, побуті тощо”.

Вень Дуаньчжен (温端政, 2009) зазначає: “Прислів'я - це популярна і лаконічна форма мови, яка передається усно з покоління в покоління. Останнім часом, зі збором і вивченням прислів'їв, з'явилося нове розуміння природи прислів'їв і були дані нові визначення прислів'їв. Більшість вчених вважають, що прислів'я можна розуміти як у широкому, так і у вузькому сенсі. Якщо в широкому сенсі прислів'я прирівнюються до розмовних висловів, то, по суті, прислів'я у вузькому сенсі можна розглядати як прислів'я, що мають на меті передачу знань”.

Наприклад:

- 1) 上山容易下山难。 (shàng shān róng yì xià shān nán, укр. *Легко почати, але важко закінчити щось, букв. Підніматися на гору легко, а спускатися важко*);
- 2) 挂羊头, 卖狗肉。 (guà yángtóu, mài gǒuròu, укр. *Видавати одне за інше, букв. Вивісити голову барана, а продавати собаче м'ясо*);

- 3) 走不尽的路, 卖不完的书。(zǒubù jìndelù, màibù wándeshū, укр. *Вік живи – вік учись, букв. Йди дорогою, у якої немає кінця, читай книгу, яка ніколи не закінчиться*);
- 4) 人生如朝露。(rénshēng rú zhāolù, укр. *Життя людини – крихке, букв. Життя людини - все одно що роса вранці*);
- 5) 车到山前必有路。(chē dào shān qián bì yǒu lù, укр. *Вихід завжди знайдеться, букв. Коли віз підкотить до гори – дорога знайдеться*).

3. Сехоуей, 歇后语 (xiēhòuyǔ), вирази-недомовки – за визначенням “Сучасного стандартного словника китайської мови” (现代汉语规范词典) (2004): “Це різновид фразеологічних одиниць, що складається з двох частин. Перша частина – це здебільшого образна метафора, а друга частина – це пояснення першої частини. Зазвичай в мовленні використовують лише першу частину”.

Як зазначає Ма Гофань (1979) і Гао Гедун (高歌东, 1979): “Це мова з характерними рисами китайського народу. Вона використовує традиційні риторичні прийоми, такі як метафори, каламбури та співзвуччя, щоб висловити думку у яскравий та образний спосіб, повністю або частково, у “метафорично-ілюстративній” формі”.

Наприклад:

- 1) 老母猪打架 — 光使嘴 (lǎo mǔ zhū dǎ jià — guāng shǐ zuǐ, укр. *Лише обіцяти, букв. Старі свині побилися – пускають в бій тільки рило*);
- 2) 耗子舔猫鼻子 — 找死 (hào zi tiǎn māo bí zi — zhǎo sǐ, укр. *Шукати собі проблеми, букв. Миша лиже кішці ніс – шукає смерть*);
- 3) 头上生疮, 脚下流脓 — 坏透了 (tóu shàng shēng chuāng, jiǎo xià liú nóng — huài tòu le, укр. *Погана людина, букв. На голові нарив, а гній іде з п'яти – прогнив наскрізь*);
- 4) 三尺长的梯子 — 答不上言 (sān chǐ zhǎng de tī zi — dā bù shàng yán, укр. *Не можти нічого сказати у відповідь, букв. Драбина три фути завдовжки – де дістає до карниза*);

- 5) 老太太的鞋 — 老样子 (lǎo tài tai de xié — lǎo yàng zi, укр. *Виглядати по-старому*, букв. *Взуття старої бабці – старого фасона*).

4. Гуаньюн'юй, 惯用语 (guànyòngyǔ), звичні вирази – це стійкі, зазвичай трискладові словосполучення, особливістю яких є емоційно-експресивне насичення, образність і лаконічність. На відміну від інших фразеологічних типів, гуаньюньюй в своїй структурі допускають певні перетворення, як: зміна послідовності компонентів, додавання компонентів, а також розрив структури звичних виразів іншими словами (Вень Дуаньчжен, 2009).

Наприклад:

- 1) 背黑锅 (bēi hēiguō, укр. *Бути цапом відбивайлом*, букв. *Нести на спині чорний котел*)
- 2) 保护伞 (bǎohùsǎn, укр. *Захист*, букв. *Захисна парасоля*)
- 3) 白日梦 (báirìmèng, укр. *Фантазії*, букв. *Сни серед білого дня*)
- 4) 耍花招 (shuǎhuāzhāo, укр. *Хитрити*, букв. *Показувати трюки*)
- 5) 鸿门宴 (hóngményàn, укр. *Пастка*, букв. *Хунменьський бенкет*)

Отже, стрімке дослідження китайської фразеології бере свій початок приблизно у середині ХХ століття і пов'язано з великою кількістю вчених, таких як: Ма Гофань, Чжан Гуанчжан, Ло Хуаян, Шао Цзінмін, Вень Дуаньчжен, тощо. Першочерговими завданнями вчених того часу було визначення місця фразеології у мовній системі і дослідження різноманітних аспектів фразеології, наприклад: походження, функціонування у мовленні, структурні особливості і так далі. На даний час, у китайській фразеології існує неймовірно велика кількість класифікацій фразеологічних одиниць з яких ми хочемо виділити дві: класифікація Ма Гофаня (ідіоми, прислів'я, приказки, звичні вирази та вирази-недомовки) та класифікацію Шао Цзінміна (ідіоми, прислів'я, звичні вирази та вирази-недомовки). Кожен з видів фразеологізмів має свою специфіку яка полягає у особливостях структури, походження, використання, тощо.

1.3 Місце звичних виразів-гуаньюнь'юй у системі фразеології китайської мови

За визначення словника Цихай (2003), гуаньюнь'юй – це один з видів фразеологічних одиниць, усталене словосполучення, яке зазвичай використовується як цілісна одиниця. Загальне значення виразу не є сумою індивідуальних значень складових виразу, а радше риторичним значенням, створеним метафорою та іншими засобами розмовного характеру.

Як зазначає Цзен Цзифань (2008), першими термін “惯用语” вжили Лю Шусян (吕叔湘) і Чжу Десі (朱德熙). Однак під поняттям “гуаньюнь'юй” вони ще не мають на увазі окрему одиницю фразеології.

Варто зазначити, що цей термін, як і термін “熟语” має широке і вузьке значення. У широкому значенні – це більшість сталих виразів китайської мови, так званих “固定语” (gùdìngyǔ). У вузькому значенні термін “惯用语” означає лише звичні вирази.

Цзен Цзифань (2008) зазначає, що Чжоу Цзуму запропонував назву “惯用语”, чітко відокремивши її від інших фразеологізмів. Цзен Цзифань стверджує, що слова “惯” і “惯用” є зневажливими і термін “惯用语” має принизливий відтінок. Тому, Лю Цзіпін і Чжан Цинчан, запропонували термін “习用语” (xíyòngyǔ). Однак, більшість вчених погоджуються з тим, що немає потреби створювати нову назву. Подальша лінгвістична практика показала, що використання терміна “习用语” для позначення “звичних виразів” не було популярним.

Звичні вирази, протягом свого дослідження мали безліч назв, для прикладу: “惯用语” (guànyòngyǔ), “习语” (xíyǔ), “习惯语” (xíguànyǔ), “习惯用语” (xíguànyòngyǔ), “惯用” (guànyòng), тощо. Є навіть науковці, які використовують термін “口头禅” (kǒutóuchán), що перекладається як “мовне кліше”, але, здебільшого, це є не зовсім точним визначенням. Як зазначає Т. Савчин (2018): *“Мовні кліше – мовні одиниці, які характеризуються сталим лексичним складом та відтворюваністю в мовленні, при цьому їх компоненти є семантично незалежними (тобто можуть*

входити до складу вільних словосполучень з іншими словами). Вони мають подібність зі сталими виразами (фразеологічними сполученнями) та зазначають звичні явища й ознаки. Відмінність від фразеологізмів полягає у здатності здійснювати номінативну функцію”.

Очевидно, що всі ці терміни схожі між собою, і немає нічого поганого у використанні будь-якого з них. Тому що, насправді, досі не існує фіксованої назви для позначення звичних виразів, але загальна домовленість така, що найкращим варіантом для уникнення непорозумінь є термін “惯用语”. Вибір саме цього терміну спричинений тим, що більшість науковців використовують саме термін “惯用语”, а громадськість називає його так і звикла до нього, тому немає потреби його змінювати. Тому, в нашому дослідженні нами було вирішено використовувати термін “惯用语”, який стосується вузького значення даного терміну.

Звичні вирази гуаньюн’юй мають ряд особливостей які відрізняють їх від інших фразеологічних одиниць китайської мови:

1. Семантична варіативність.

Це означає, що ідіоми мають значення що складається з декількох шарів, тобто буквального та метафоричного значень. При цьому варто зазначити, що буквальне значення не є сумою значень кожної морфеми (інакше вони утворювали б складні слова або загальні фрази). Гуаньюнюй створюють перехідні значення за допомогою метафори, деривації, абстрагування, узагальнення та інших засобів.

Як зазначає Чень Гуанлей (陈光磊) (1991), справжнє значення або глибинна семантика звичних виразів відокремлене від їхнього поверхневого значення або поверхневої семантики і не є еквівалентним.

2. Розмовний характер.

Гуаньюн’юй походять переважно з розмовної мови, широко використовуються в повсякденному спілкуванні людей, мають характерний розмовний стиль, дотепність і гумор та яскраву образність.

3. Лаконічність.

Для звичних виразів типу “гуаньюн’юй” усталеним є використання від двох до чотирьох морфем, наприклад: “孔兄” (kǒng xiōng, укр. *Гроші*, букв. *Брати з квадратними отворами*), “软蛋” (ruǎn dàn, укр. *Боягуз*, букв. *М’яке яйце*), “拉后腿” (lā hòu tuǐ, укр. *Заважати*, букв. *Тягти за задню ногу*), “打棍子” (dǎ gùnzi, укр. *Жорстоко критикувати*, букв. *Бити палицею*), “棉花耳朵” (miánhuā ěrduǒ, укр. *Слухняна людина*, букв. *Ватні вуха*).

Але, деякі звичні вирази можуть мати більше чотирьох морфем. Переважно це спричинено тим, що звичні вирази не мають абсолютно неприникної структури і таким чином можуть модифікуватися у процесі мовлення, наприклад: звичний вираз “老虎屁股” (lǎohǔ pìgu, укр. *Щось небезпечно*, букв. *Зад тигра*) шляхом додавання морфеми “摸” було змінено на новий гуаньюн’юй “摸老虎屁股” (mō lǎohǔ pìgu, укр. *Звинувачувати впливову людину*, букв. *Торкатися тигрового заду*).

Варто зазначити, що найбільш поширеним для гуаньюн’юй є структура що складається з трьох морфем.

4. Слабка структурна закономірність.

Це пов’язано з тим, що складові одиниці гуаньюн’юй є відносно фіксованими, але мають більшу гнучкість і більш вільно структуровані, ніж наприклад чен’юй, що дозволяє їх розщеплювати, використовувати у зворотному порядку, опускаючи, розширювати, тощо.

Що стосується походження звичних виразів, то вони походять з широкого кола джерел, як давніх, так і сучасних. Більшість з них походять з розмовної мови, а саме соціального життя китайського народу, з китайської класики, засобів масової інформації та фольклору. Частина звичних виразів має зовнішнє походження, будучи запозиченою з різних діалектів китайської мови або іноземних мов відповідно до потреб мовців. У багатьох випадках, однак, існує більше одного джерела для деяких гуаньюн’юй, і такі звичні вирази варто розглядати з різних точок зору.

Велика кількість гуаньюн’юй походить з давнього та сучасного життя китайського народу і відображає політику, економіку, навчання, народні звичаї,

табу, забобони, тощо. Більшість гуаньюн'юй взяті з повсякденного життя і стосуються речей, з якими люди добре знайомі, і часто використовуються безпосередньо як метафори або похідні, що робить їх яскравими і виразними, а їх загальне значення легким для розуміння.

Мова є продуктом історії, і лінгвісти переконані, що багато сучасних звичних виразів беруть свій початок у період епохи Тан або Сун. Багато речей, що з'явилися в стародавньому суспільстві, збереглися або знайшли своє відображення в сучасній мові. Наприклад, “叵罗” (pǒluō) спочатку означало старовинний відкритий кубок для вина, а “金叵罗” (jīnpǒluō) – це золотий кубок для вина. В наш час, вираз “金叵罗” став використовуватися людьми як метафора для дорогоцінних предметів або людей, особливо цей вираз використовується батьками стосовно своїх дітей.

Також є звичні вирази що походять із суспільного життя, відображають його і тісно пов'язані з ним. Наприклад, гуаньюн'юй “亚贵” (yàguì) означає “тупа і некомпетентна людина”, і її походження має свою історію. Наприкінці правління династії Цін, коли губернатором Гуандун і Гуансі був монгольський прапорonosець Бо Гуй, який був настільки некомпетентним, що його підлеглі не зверталися до нього за порадою, а запитували безпосередньо у Є Мінченя.

Що стосується тематики звичних виразів, то ми можемо розділити звичні вирази таким чином:

1) Звичні вирази пов'язані з бізнесом та економічною діяльністю. Наприклад: 金饭碗 (jīnfànwǎn, укр. *Вигідна справа*, букв. *Золота чашка*), 烂尾 (làn wěi, укр. *Незакінчена справа*, букв. *Гнилий хвіст*), 金鱼缸 (jīn yúgāng, укр. *Працівники Гонконгської центральної біржи*, букв. *Акваріум з золотими рибками*), 牛市 (niúshì, укр. *Оптимістичний ринок*, букв. *Бичачий ринок*).

2) Звичні вирази пов'язані з мілітарними термінами та кримінальним жаргоном. Наприклад: 炖冬菇 (dùn dōnggū, укр. *Понизити у званні*, букв. *Варити гриби*), 小人蛇 (xiǎo rénshe, укр. *Незаконні імігранти*, букв. *Маленька людська*

зм'я), 洗黑钱 (xǐ hēiqián, укр. *Відмивати гроші*, букв. *Мити грязні гроші*), 砌生猪肉 (qì shēng zhūròu, укр. *Звинуватити невинного*, букв. *Підкинути живій свині м'ясо*).

3) Звичні вирази пов'язані з їжею. Наприклад: 鱼腩 (yú nǎn, укр. *Аутсайдер*, букв. *Філе риби*), 包云吞 (bāo yún tūn, укр. *Серветка для носа*, букв. *Вонтон*), 咖啡妹 (kāfēi mèi, укр. *Працівниця поліції Гонконгу*, букв. *Кавова дівчина*), 猪扒 (zhū pá, укр. *Гладка жінка*, букв. *Свиняча відбивна*).

4) Звичні вирази пов'язані з читанням і навчанням. Наприклад: 提水 (tí shuǐ, укр. *Підказувати*, букв. *Піднімати воду*), 看白书 (kàn bái shū, укр. *Читати книгу в магазині не купуючи її*, букв. *Читати білу книгу*).

5) Звичні вирази пов'язані з людським тілом та медициною. Наприклад: 甲组脚 (jiǎ zǔ jiǎo, укр. *Гарний футболіст*, букв. *Нога першого класу*), 咬耳仔 (yǎo ěr zǐ, укр. *Говорити шепітом*, букв. *Кусати вухо*).

6) Звичні вирази пов'язані з тваринами. Наприклад: 大牛 (dàniú, укр. *Професіонал*, букв. *Великий бик*), 金牛 (jīnniú, укр. *Тисяча доларів*, букв. *Золотий бик*), 老狐狸 (lǎohúli, укр. *Хитра людина*, букв. *Старий лис*), 病猫 (bìngmāo, укр. *Слабак*, букв. *Хворий кіт*).

7) Звичні вирази пов'язані з рослинами. Наприклад: 老柴 (lǎo shāizi, укр. *Старий бовдур*, букв. *Старі дрова*), 蒸生瓜 (zhēngshēngguā, укр. *Базика*, букв. *Варений гарбуз*), 大番薯 (dà fānshǔ, укр. *Дурний*, букв. *Великий батат*).

Отже, звичні вирази типу “гуаньюн’юй” – це зазвичай трискладові словосполучення, рідше речення які є одним з найбільш вживаних розрядів китайської фразеології. Це вирази, що широко вживаються в мовленні і мають яскраво виражений розмовний характер. Джерелами походження гуаньюн’юй є розмовна мова, а також легенди, літературні твори, крилаті вислови, діалекти та різні терміносистеми, наприклад: медична, комерційна, військова, театральна тощо. Перші письмові згадки про гуаньюн’юй з’явилися ще за епохи Тан та Сун і виникають по наш час. Основними рисами звичних виразів є семантична варіативність, лаконічність, розмовний стиль, проникність структури.

Висновки до Розділу 1

Загалом, можна стверджувати, що фразеологія – це молода та швидкозростаюча галузь мовознавства, яка стає предметом численних досліджень. Історія розвитку фразеології включає класичний, посткласичний і сучасний періоди. Через молодий вік фразеології як розділу мовознавства, існує багато суперечок щодо класифікації та систематизації фразеологізмів. Також варто зазначити, що рівень дослідження цієї науки, незважаючи на великий інтерес до неї, залишається низьким.

Дослідження китайської фразеології виникло на початку ХХ. Основні завдання дослідників того часу були визначення місця фразеології в мовній системі та вивчення різноманітних аспектів фразеології, таких як походження, функціонування у мовленні, структурні особливості та інші. Зараз в китайській фразеології існує велика кількість класифікацій фразеологічних одиниць, серед яких можна виділити класифікацію Ма Гофаня та класифікацію Шао Цзінміна. Кожен з цих видів фразеологізмів має свою власну специфіку, що полягає в особливостях структури, походження, використання та інших аспектах.

Гуаньюн'юй, одна з фразеологічних одиниць китайської мови, використовується як цілісна одиниця з власним риторичним значенням. Термін був запроваджений в китайську лінгвістику вже досить давно, але першочергово не мав на увазі окрему одиницю фразеології. Термін “гуаньюн'юй” має широке і вузьке значення, де в широкому сенсі він охоплює більшість сталих виразів китайської мови, а в вузькому сенсі він означає лише звичні вирази. Чжоу Цзуму запропонував назву “惯用语” для звичних виразів і виділив її від інших фразеологізмів. Деякі вчені вважають, що терміни “惯” і “惯用” мають негативне відтінок, і пропонують використовувати термін “习用语” як альтернативу. Є багато різних назв для звичних виразів, але немає однозначної назви, яка б була загальноприйнятою. Найкращим варіантом для уникнення непорозумінь вважається термін “гуаньюн'юй”, оскільки більшість вчених використовують саме цей термін і громадськість звикла до нього.

Вибір назви у даному дослідженні є обґрунтованим, оскільки він стосується вузького значення даного терміну. Це вирази з яскраво вираженим розмовним характером, що широко вживаються в мовленні. Джерелами походження “гуаньюн’юй” є розмовна мова, а також легенди, літературні твори, крилаті вислови, діалекти та різні терміносистеми, такі як медична, комерційна, військова, театральна тощо. Основними рисами цих звичних виразів є семантична варіативність, лаконічність, розмовний стиль та проникність структури. Також можна зазначити, що перші письмові згадки про “гуаньюн’юй” з’явилися ще за епохи Тан та Сун і залишаються актуальними й до нашого часу.

РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІОНАЛЬНІ ТА СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗВИЧНИХ ВИРАЗІВ У СУЧАСНИХ КИТАЙСЬКИХ ЗМІ

Дослідження функціональних та стилістичних особливостей китайської фразеології і, насамперед, звичних виразів гуаньюн'юй є надважливим. Причина полягає у зміні підходів вчених до класифікації фразеологічних одиниць китайської мови.

Л. М. Пойнар (2012) зазначає: *Фразеологічний фонд китайської мови представлений різноманітними класами фразеологічних одиниць. На даний момент у китайській фразеології класифікація фразеологізмів в основних працях вчених-лінгвістів відбувається за їх походженням та стилістичною віднесеністю, а не за структурно-семантичними ознаками.*

На нашу думку, така зміна у класифікації фразеологічних одиниць китайської мови спричинена достатнім рівнем дослідження структурно-семантичних особливостей китайських фразеологізмів. Адже більшістю наукового товариства було визначено декілька головних класифікацій, найбільш популярна з яких класифікація китайського вченого-лінгвіста Ма Гофаня.

Як пише Н. Д. Сєкіна (2019): *Окрім семантично-структурної класифікації, вчені також пропонують функціонально-стилістичну класифікацію фразеологізмів, на основі якої можна виділити фразеологізми розмовного, публіцистичного, науково-технічного, та офіційно-ділового стилю, а також службові фразеологізми.*

2.1 Функціональні особливості виразів-гуаньюн'юй у сучасній китайській мові

На основі аналізу використання гуаньюн'юй, нами було визначено, що незалежно від своєї граматичної структури гуаньюн'юй функціонує в мові як окремий член речення. Це означає, що за функцією в реченні він дорівнює слову, хоча не є таким у структурному аспекті.

Гуаньюньюй, будучи семантичним цілим, виступають як будь-який член речення, як правило в залежності від характеру фразеологізму. Таким чином, гуаньюньюй що еквівалентні іменнику та числівнику у реченні зазвичай виконують функцію підмета, а також додатку, означенню чи іменній частині присудка. Гуаньюньюй що еквівалентні дієслову виконують функцію присудка, еквівалентні прикметнику виконують функцію означення; еквівалентні прислівнику - функцію обставини.

З граматичної точки зору, ідіоми виконують функцію слів, які можуть вживатися вільно, розщеплюватися або вбудовуватися в інші компоненти; з іншого боку, вони можуть виступати як шість членів речення, залежно від ситуації, наприклад:

Як підмет:

1. 我的意中人是个盖世英雄，有一天他会踏着七色云彩来娶我。 – Мій коханий – прекрасний герой, який одного разу ступить на хмари семи кольорів, щоб одружитися зі мною. 意中人 (yìzhōngrén, укр. Мила серцю людина).

2. 好消息！丽水开发商的“紧箍咒”来了！ – Гарні новини! Перешкоди забудовників округу Лішуй усунені. 紧箍咒 (jǐngūzhòu, укр. Перешкоди, букв. Закляття «стиснути обруч»).

3. 美国培植的“第五纵队”水平越来越高，必须采取强力措施予以清除。 – Зростаючий рівень п'ятої колони, культивованої Сполученими Штатами, вимагає вжиття рішучих заходів для її усунення. 第五纵队 (dì wǔ zòngduì, укр. П'ята колона).

4. 中国女篮顶梁柱再战 WNBA，韩旭续约纽约自由人，杨力维也被洛杉矶火花看上了。 – Основний кістяк жіночої баскетбольної команди Китаю знову грає в WNBA, Хань Сюй продовжує контракт з “Нью-Йорк Фрі Агенс”, а Ян Лівей також потрапила в поле зору “Лос-Анджелес Спаркс”. 顶梁柱 (dǐngliángzhù, укр. Кістяк, основа, рушійна сила, букв. Головна балка).

5. 救世主来了！ – Спаситель прийшов! 救世主 (jiùshìzhǔ, укр. Рятівник, спаситель).

Як присудок:

1. 俄罗斯护卫舰轻敌冒进乌克兰巧设圈套。俄罗斯护卫舰轻敌冒进乌克兰巧设圈套冰雹火箭炮歼敌俄舰生死未卜。 – Російський фрегат, недооцінюючи супротивника, увірвався в Україну і потрапив у пастку. Російський фрегат, недооцінюючи супротивника, увірвався на територію України, після чого потрапив в хитру пастку з градом ракет, яка знищила ворожий російський корабель не на життя, а на смерть. 设圈套 (shè quāntào, укр. Поставити пастку, розставити сітку).

2. 80% 男人出轨是婚姻有问题? 专家给小三摘帽子。 – 80% чоловіків, які зраджують, мають проблеми у шлюбі? Експерти знімають звинувачення з коханок. 摘帽子 (zhāi màozi, укр. Зняти звинувачення з кого-небудь, букв. Зняти капелюх).

3. 男人迷惑之行为: 有了心爱的女人, 为什么还会朝三暮四? – Заплутана поведінка чоловіків: чому вони, маючи кохану жінку, все ще ведуть себе непостіно? 朝三暮四 (zhāosānmùsì, укр. Бути непостійним, букв. Вранці – три, а ввечері – чотири).

4. 细细思量, 产生这种现象的根本原因, 在于一些地方或单位不愿意被“揭盖子”。 – Якщо поміркувати, то основною причиною цього явища є небажання деяких місць чи підрозділів розкрити справжній стан речей. 揭盖子 (jiē gàizi, укр. Розкрити справжній стан речей, букв. Відкрити кришку).

5. 为巨额财产, 春明被人当众揭疮疤, 谁料春明留了后手。 – Через великі статки Чун Мін викрив свої секрети на публіку, яка була здивована тим, що Чун Мін залишився з бекграундом. 揭疮疤 (jiē chuāngbā, укр. Зачепити болючу тему, розкрити секрети, букв. Розкрити шрами).

Як означення:

1. 有些人, 不想在微信里干巴巴的聊天, 只想和你见面, 因为太过思念, 唯有看见你, 才心满意足。 – Деякі люди, не бажаючи сухо спілкуватися в WeChat, вони хочуть зустрітися з вами, тому що дуже сумують, адже це єдиний спосіб побачити вас і бути повністю задоволеним. 干巴巴 (gānbābā, укр. Сухий, нудний).

2. 我的性格属于**粗线条**，比较大大咧咧。 – Я особистість груба і непередбачувана, і порівняно несерйозна. 粗线条 (cūxiàntiáo, укр. Грубий, букв. Товста лінія).

3. **实打实**的成绩，不玩虚的那套。 – Точні результати, без хитрощів. 实打实 (shídǎshí, укр. Точний).

4. **实心眼**的人对任何接触过的人都是真心付出，从不设防，相信别人，为他人干任何事情都是用尽全力！ – Щирі люди віддають усього себе кожному, з ким контактують, ніколи не захищаються, довіряють іншим і роблять все можливе для інших! 实心眼 (shí xīnyǎn, укр. Відвертий, щирий).

5. **有头脑**的人，朋友圈里正能量满满，万一自己很落魄了，还能够保持阳光的心态，那么贵人就会悄然出现。 – Розумні люди і друзі сповнені позитивної енергії, навіть якщо їм дуже погано, все одно можуть зберегти сонячний настрій, і тоді до них прийдуть шляхетні люди. 有头脑 (yǒu tóunǎo, укр. Розумний).

Як додаток:

1. 情人给你发这样的信息，说祝你找到**意中人**，还加了一个叹号，那意思就是说你们之间的关系就到此结束了，他希望你以后能找到你的**意中人**的意思了。 – Коли коханий надсилає вам таке повідомлення, кажучи, що бажає вам удачі в пошуках потрібної людини, зі знаком оклику, це означає, що ваші стосунки закінчилися, і він сподівається, що ви знайдете свою потрібну людину в майбутньому.

2. 微信群成了“**紧箍咒**”，手机聊天框里，装满了一些职场年轻人强忍着的担忧与焦虑。 – Групи WeChat перетворилися на перешкоду, а чати мобільних телефонів заповнені проблемами і тривогами, які деякі молоді люди змушені переживати на робочому місці.

3. 小编觉得吧，与其沉醉在物质世界里，不如买点**精神粮食**武装下头脑、增长点见识！ – Замість того, щоб потурати матеріальному світу, я вважаю, що краще придбати духовну їжу, щоб озброїти свій розум і примножити свої знання! 精神粮食 (jīngshén liángshí, укр. Духовна їжа).

4. 而根据马卡报最新消息，虽然梅西以君子协定要求离开，但是巴萨却开始耍无赖了。 – І згідно з останніми новинами від Марса, хоча Мессі попросив піти за джентльменською угодою, “Барса” веде себе нечесно. 君子协定 (jūnzǐ xiédìng, укр. Джентельменська угода).

5. 据中央社今天报道称，中国反指美迫企业开后门取数据，威胁网络安全。 – Згідно з сьогоднішнім повідомленням Центрального інформаційного агентства, Китай зустрічно звинуватив США в тому, що вони змушують компанії відкривати “лазівки” для доступу до даних, що загрожує кібербезпеці. 开后门 (kāi hòumén, укр. Лазівка, букв. Відкрити задні ворота).

Як обставина:

1. 李楠总结球队赛季表现：我们打得并不是十全十美，但始终在进步。 – Лі Нань підсумовує виступ команди в сезоні: “Ми не грали ідеально, але постійно вдосконалювалися”. 十全十美 (shí quán shí měi, укр. Ідеальний).

2. 你赶快一五一十地讲出你的故事！ – Ти розповідаєш свою історію швидко і в повному обсязі! 一五一十 (yīwǔ yīshí, укр. Детально).

3. 伊邪那岐欣然应允，但是，在回头路上的时候，他因为思念妻子，还是没忍住，回头看了一眼，随后被吓得大惊失色。 – Ідзанагі охоче погодився, але на зворотному шляху не втримався, бо скучив за дружиною, і, озирнувшись назад, жажнувся. 回头路 (huítóulù, укр. Зворотній шлях).

4. 一旦发射，将使“数以十万计”以色列人生活在“活地狱”中。 – У разі запуску це перетворить життя сотень тисяч ізраїльтян на “справжнє пекло”. 活地狱 (huódìyù, Справжнє пекло, букв. Живе пекло).

5. 贺龙急性子地追问道：那你什么时候考虑？ – Хе Лун нетерпляче чекав на запитання: “То коли ж ви збираєтесь розглянути його?” 急性子 (jíxìngzi, укр. Нетерплячий).

Як комплемент результату:

1. 几个小男孩儿高兴得剥了光猪在河里洗起澡来。 – Кілька молодих хлопців були настільки щасливі, що роздяглися і почали купатися у річці. 剥光猪 (bō guāng zhū, укр. Роздягатися, букв. Роздягти свиню).

Як іменна частина присудка:

1. 在工业中的营业收入占比已连续九年保持第一，利润总额达 8283 亿元，是当之无愧的“顶梁柱”。 – Дев'ять років поспіль вона є компанією номер один у галузі за обсягом доходів із загальним прибутком 828,3 мільярда юанів, що робить її достойною “рушійною силою”.

Як самостійне речення:

1. 十全十美！约基奇三节未结束 已砍下生涯第 100 次三双。 – Ідеально! Йокіч не встиг завершити три чверті, а вже оформив свій 100-й в кар'єрі тріпл-дабл.

2. 活见鬼！死人居然有活动轨迹？ – Що за чортівня! Мертві люди мають сліди своєї активності? 活见鬼 (huójiànguǐ, укр. Що за чортівня).

Отже, гуаньюн'юй, як і більшість інших фразеологічних одиниць китайської мови може виступати будь-яким членом речення, але найбільш поширеним є використання звичних виразів у ролі присудка, означення та додатка, рідше – у ролі підмета та обставини. Також можна зазначити, що гуаньюн'юй може виступати і самостійним реченням, але судячи з наших спостережень, в такому випадку дані фразеологічні вирази використовуються як вигуки.

2.2 Стилiстичні особливості звичних виразів у сучасній китайській мові

Нами вже зазначалося, що основними джерелами походження гуаньюн'юй є розмовна мова, рідше літературна. Простота структури, лаконічність, метафоричність гуаньюн'юй дають нам неймовірну варіативність використання звичних виразів у мовленні у ролі будь-якого члена речення. Окрім простого живого спілкування, звичні вирази можна помітити і у виступах політиків, і у літературі, а також публіцистиці. Особливу увагу ми хочемо звернути на використання звичних виразів гуаньюн'юй у китайському публіцистичному середовищі.

Використання звичних виразів у газетно-публіцистичному стилі китайської мови – це не тільки додавання емоційності та експресивності тексту, а й привернення уваги читача та створення стилістичного ефекту. Для цього головним інструментом є метафора. Наприклад:

1) 台北市长选战 陈时中终“露狐狸尾巴”称：能够选的话会辞职。 – Вибраний мером Тайбея Чень Шічжун нарешті "розкрив свою сутність" і заявив, що піде у відставку, якщо його вдасться обрати. 露狐狸尾巴 (lù húlí wěibā, укр. *Видати себе, проявити свою суть, букв. Показати лисячий хвіст*).

2) 欧盟药监局为阿斯利康疫苗开绿灯。 – Агентство ЄС із лікарських засобів дає зелене світло вакцині AstraZeneca. 开绿灯 (kāilǜdēng, укр. *Дозволити щось, дати зелене світло, букв. Увімкнути зелене світло*).

3) 华国锋是第一个为包产到户打开口子的人。 – Хуа Гофен був першим, хто відкрив доступ до закріплення виробничих завдань за окремими селянськими дворами. 开口子 (kāikǒuzi, укр. *Дати доступ, відкрити лазівку, букв. Відкрити ворота*).

4) 人间谁不爱“孔兄”，作为收藏界的前辈，张振龙一向低调，并以严谨的治学风格、兢兢业业的从业态度、诲人不倦的教学精神，赢得了收藏界的良好口碑。 – Як колишній член спільноти колекціонерів, Чжан Чженьлун завжди тримався в тіні і завоював гарну репутацію завдяки своєму строгому стилю навчання, відданому підходу до роботи та невтомному викладацькому духу. 孔兄 (kǒng xiōng, укр. *Гроші, букв. Брати з квадратними отворами*).

5) 中方亮明最新立场，5 个坚持“雷打不动”。 – Китайська сторона чітко позначила свою останню позицію, п'ять разів наполягаючи на непохитності. 雷打不动 (léidǎbùdòng, укр. *Непохитний, букв. Грім гряне - не зрушить*).

6) 不想被穿小鞋？你需要远离恶劣的职场人文环境！ – Не хочете відчувати себе у незручному становищі? Вам варто відійти подалі від ворожого людського середовища на робочому місці! 穿小鞋 (chuān xiǎoxié, укр. *Ставити в незручне становище, букв. Одягати маленькі черевики*).

7) 最新消息，美国总统拜登又唱高调，声称已经欢迎成千上万的乌克兰人来到美国。 – В останніх новинах президент США Джо Байден розкидався гарними словами, та заявив, що запросив тисячі українців до Сполучених Штатів. 唱高调 (chàng gāodiào, укр. *Кидатися гарними словами, букв. Співати високу мелодію*).

8) 美司法部决定不诉特朗普“眼中钉”。 – Міністерство юстиції США вирішило не подавати до суду на ненависного Трампа. 眼中钉 (yǎnzhōngdīng, укр. *Ненависний, букв. Цвях у оці*).

9) 说干就干，乌军炮击俄本土 20 多次，梅德韦杰夫的话被当耳边风。 – Українська армія обстрілювала материкову частину Росії понад 20 разів, і слова Медведєва залишилися непоміченими. 耳边风 (ěrbiānfēng, укр. *Непомічений, пропущений повз вуха, букв. Пролітаючий повз вуха вітер*).

10) 多所院校放出消息，考研生好似被泼冷水，“考研热”出现降温现象。 – Ряд коледжів та університетів оприлюднили новини про те, що ентузіазм екзаменаторів погасили і що "екзаменаційна лихоманка" вщухла. 泼冷水 (pō lěngshuǐ, укр. *Погасити ентузіазм, принизити, букв. Вилити холодної води*).

Отже, на ряді прикладів ми можемо побачити, що використання звичних виразів у китайському публіцистичному дискурсі є дуже поширеним явищем. Метафора, за допомогою якої гуаньюн'юй надає тексту жвавості, є ключовою частиною та особливістю не тільки звичних виразів, а й будь-яких інших фразеологічних одиниць китайської мови. Саме завдяки цьому стилістичному прийому ми маємо можливість не тільки описувати певні речі завуальовано, а й виражати гумор, особливо іронію.

Висновки до Розділу 2

За функціональними особливостями, китайські звичні вирази “гуаньюн'юй” є практично універсальними. Їх простота, варіативність та гнучкість використання дають змогу використовувати гуаньюн'юй будь-яким членом речення, чи то головним, чи другорядним. За своєю граматичною структурою, гуаньюн'юй

еквівалентні слову, та функціонують у реченні як і інші слова. Також варто згадати, що звичні вирази можуть виступати не тільки частиною речення, а й окремим та самостійним реченням.

За сферою функціонування, звичні вирази можна віднайти майже всюди, в розмовній мові, публіцистці, літературі, Інтернет дискурсі тощо. Через свою лаконічність, образність, метафоричність та експресивність їх все частіше можна зустріти у газетно-публіцистичному колі китайської мови, де вони, за допомогою метафори, надають тексту жвавості, розмовного звучання, а також образності.

ВИСНОВКИ

Протягом нашого дослідження китайських звичних виразів “гуаньюн’юй” нами було виконано низку важливих завдань в області дослідження китайської фразеології. Користуючись загальнонауковими та спеціальними лінгвістичними методами досліджень нами були досягнуті всі поставлені завдання, такі як: визначення місця звичних виразів-гуаньюн’юй у системі фразеології китайської мови, аналіз механізмів творення звичних виразів у китайській мові та їх структурно-семантичних особливостей, було розглянуто функціональні особливості звичних виразів китайської мови, а також стилістичні особливості даних виразів у китайській мовній системі. Також нами було проаналізовано походження звичних виразів. Також можна відзначити наш аналіз класифікації китайських фразеологічних одиниць.

Завдяки загальнонауковим методам досліджень нами було зроблено висновок, що фразеологія, як окрема частина мовознавства і невід’ємна частина кожної мови, відіграє важливу роль в мові, особливо у розмовному стилі. Варто зазначити, що фразеологія китайської мови, як і фразеологія загалом, є дуже молодою лінгвістичною дисципліною, саме тому рівень її дослідження залишається доволі невисоким, а деякі питання, як от класифікація залишаються контроверсійними. Що стосується китайської фразеології ми можемо зазначити, що рівень дослідження китайських фразеологізмів залишається недостатнім, суперечливим є питання класифікації фразеологічних одиниць та питання підходів до класифікації. Особливо суперечливим є питання систематизації китайського фразеологічного фонду, так як деякі фразеологічні одиниці, в залежності від стилю та особливостей використання, можуть одночасно бути фразеологічними одиницями різних типів, як от вирази-недомовки сехоуоу та ідіоми чен’юй, або як чотирискладові звичні вирази гуаньюн’юй та ті самі чен’юй.

Завдяки спеціальним лінгвістичним методам нами було поглиблено досліджено китайські звичні вирази класу “гуаньюн’юй”. Користуючись методом компонентного аналізу нами було визначено та проаналізовано структуру звичних

виразів. Завдяки цьому ми можемо вважати, що гуаньюн'юй – це стійкі, зазвичай трискладові словосполучення метафоричного характеру які мають емоційне насичення, образність і лаконізм.

За допомогою етимологічного методу було досліджено джерела походження. Більшість з них походять з розмовної мови, рідше з древньої літератури, виступів відомих людей, китайських драматичних творів тощо.

Методом безпосередніх складників нами було визначено функціональні особливості звичних виразів. Таким чином, у реченні гуаньюн'юй може виступати будь яким членом речення, а іноді і самостійним речення. При цьому, використовуючись у реченні звичні вирази прирівнюються до слова, тобто вважаються окремою і цілісною одиницею.

Що стосується функціонування та стилістичних особливостей звичних виразів у сучасній китайській мові, то на ряді прикладів ми побачили, що використання звичних виразів є доволі частим. Звернувши свою увагу на публіцистичний дискурс китайської мови нами було визначено, що звичні вирази гуаньюн'юй є частим у використанні явищем. Найчастіше вони використовуються у заголовках до статей та текстів так як через свою метафоричність, образність і простоту роблять заголовки більш виразними та краще звертають увагу читачів до тексту.

Результати дослідження можна використовувати при викладанні таких дисциплін як: “Китайська мова”, “Лексикологія китайської мови”, “Практична фразеологія китайської мови”, “Практичний курс перекладу з китайської мови”.

论文摘要

该论文的主题为“中国媒体中惯用语的功能和修辞特色”。熟语是世界上每种语言的一个组成部分。它再现了一个民族的历史、价值观、日常生活，这些都是代代相传的。成语、惯用语、歇后语、谚语有一定的指导性内容、智慧和深层含义。除了上面提到的措辞之外，熟语也是一种再现心理和民族特征差异的方式。

论文任务为确定惯用语在汉语短语系统中的位置。分析汉语的惯用语创作的机制。考虑中文惯用语的功能特点。研究惯用语修辞的特点。

论文主题确定为汉语熟语“惯用语”的词组。

该研究的结果为熟语学在语言起重要的作用特别是在口语。也要注意，因为熟语学是新语言的学科，所以很多问题还没研究。广韵是持续的，通常是三个音节的短句，具有丰富的情感和表现力，形象而简洁。惯用语主要的来源是口语、中国传说、文学作品、什么的。在语句的结构惯用语常常起主语、谓语、定语、状语、宾语的作用。该研究的结果可用于以下学科的教学。“汉语”、“汉语词汇学”、“实用汉语短语”、“实用汉语翻译课程”。

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Білодід, І. К. (1973). *Сучасна українська літературна мова. Лексика фразеологія*. Наукова думка.
- Бобков, В. О. (2016). Основні теоретичні засади контекстологічного, описового та варіаційного методів дослідження. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*, (62), 368–371.
- Бусел, В. Т. (2005). *Великий тлумачний словник сучасної української мови*. Перун.
- Камінська, В. С. (2011). Теоретичні дослідження фразеологічних одиниць у сучасній лінгвістиці. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*, 9(5), 122–128.
- Кіктенко, В. О. (2018). Дослідження Китаю в незалежній Україні. <https://sinologist.com.ua/vivchennya-kitayu-v-nezalezhnij-ukrayini/>
- Мойсеєнко, Л. А. (2013). Теоретико-методологічні засади досліджень фразеологічних одиниць. *Наукові записки. Серія «Філологічна»*, (34), 159–162.
- Пойнар, Л. М. (2012). Семантичний простір фразеології як джерело інтерпретації концепту істинний шлях у картині світу китайського етносу. *Studia linguistica*, (6), 125–131.
- Полюжин, І. (2019). Періодизація становлення фразеології як розділу мовознавства. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія*, (2), 86–90.
- Савчин, Т. (2018). Кліше в українській мові. *Наукові записки ТНПУ. Серія: Мовознавство*, (1 (29)), 66–70.
- Секіна, Н. Д. (2019). Класифікація фразеологізмів китайської мови. У *Питання сходознавства в Україні* (с. 96–98).
- Соболевська, О. (2018). *Українські фраземи й особливості їх творення : Циклова комісія викладачів української мови, методики навчання, дитячої літератури та діловодства*.
- Федічев, О. Є. (2006). "Чен юй" як найпоширеніший вид фразеологізмів у китайській мові. *Українська орієнталістика*, (1), 84–90.

- Шамшур, М. (2012). Когнітивний аспект дослідження фразеологічних одиниць китайської мови "чен'юй". *Вісник київського національного університету імені Тараса Шевченка*, (18), 43–46.
- Шевченко, О. М. (2010). Проблеми співвідношення термінології в галузі фразеології китайської та української мов. *Сходознавство*, (49-50), 230–241. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Skhodoz_2010_49-50_21
- Яцьків, М. Ю. (2014). Здобутки сучасної української фразеології у контексті новітніх парадигм лінгвістичних досліджень. *Міжнародний науковий вісник*, (8), 253–262.
- 曾子凡. (2008). *香港粤语惯用语研究*. 香港城市大学出版社.
- 陈光磊. (1991). *中国惯用语*. 上海文艺出版社.
- 何平. (2004). *汉语成语词典*. 电子科技大学出版社.
- 黄伯荣 & 廖序东. (2007). *现代汉语 (上册)*. 高等教育出版社.
- 李行健. (2004). *现代汉语规范词典*. 外语教学与研究出版社.
- 刘叶秋. (1992). *成语熟语词典*. 商务印书馆.
- 罗华炎. (1992). *现代汉语语法*. 艺青出版社.
- 吕叔湘 & 朱德熙. (2013). *语法修辞讲话*. 商务印书馆.
- 马国凡 & 高歌东. (1979). *歇后语*. 内蒙古人民出版社.
- 马国凡. (1983). *成语*. 内蒙古人民出版社.
- 邵敬敏. (2007). *现代汉语通论*. 上海教育出版社.
- 宋永培. (2020). *中华成语大词典*. 四川辞书出版社.
- 温端政. (2007). *新华惯用语词典*. 商务印书馆.
- 温端政. (2008). *新华歇后语词典*. 商务印书馆.
- 温端政. (2009). *现代汉语惯用语词典*. 上海辞书出版社.
- 温端政. (2009). *现代汉语谚语词典*. 上海辞书出版社.

- 温晓红. (2008). Bridging language and culture: A study of chinese guanyongyu compounds. *Journal of Chinese Linguistics*, (36), 249–273. <https://www.jstor.org/stable/23756110>
- 夏征农. (2003). *大辞海：语言学卷*. 上海辞书出版社.
- 谢慧玲. (2011). *现代汉语中的熟语研究*.
- 邢福义. (1991). *现代汉语*. 高等教育出版社.
- 姚铁军. (2006). *谚语词典*. 上海大学出版社.
- 姚锡远. (1998). “熟语”的种属地位及其定义域. *汉字文化*, (2), 38–42.
- 张弓长. (1998). 浅议熟语在相声艺术中的运用. *渭南师专学报：自然科学版*, (3), 41–44.